

YO-info

Lammin lukio 20.8.2024

Uuden tutkintorakenteen mukainen info

- Tämä yo-info on uuden yo-tutkintorakenteen mukainen ja koskee niitä kokelaita, jotka aloittavat tutkinnon keväällä 2022 tai sen jälkeen.
- YTL:n sivuilla on syksyn kokelaille [info](#), jossa huomioidaan sekä vanhan että uuden tutkinnon rakenne ja ohjeet.

- Ylioppilastutkinnon suorittaminen
- Kokeen suorittaminen
- Ilmoittautuminen
- Tutkintomaksut
- Hylätyn kokeen uusiminen
- Hyväksytyn kokeen uusiminen
- Tutkinnon täydentäminen
- Kompensaatio
- Tutkinnon aloittaminen alusta tutkinnon ollessa kesken
- Tutkinnon aloittaminen uudelleen hylätyn tutkinnon jälkeen
- Ilmoittautumisen mitätöiminen
- Koesuoritusta heikentävän syyn huomioon ottaminen
- Palautekyselyt
- Tarkistuspyynnöt
- Oikaisuvaatimus
- Nimitietojen julkaiseminen
- Ylioppilastutkintotodistus
- Todistusjäljennökset ja käännökset todistuksista
- Koesuorituksen näkeminen lopullisen arvostelun jälkeen

Koepäivät (s2024)

- ma 16.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe
- ke 18.9. uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto
- pe 20.9. vieras kieli, pitkä oppimäärä (ENA)
- ma 23.9. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä (RUA, RUB)
- ti 24.9. psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
- to 26.9. matematiikka pitkä ja lyhyt oppimäärä
- pe 27.9. äidinkieli ja kirjallisuus (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
- ma 30.9. vieras kieli, lyhyt oppimäärä (ENC, SAC, RAC)

Tutkinnon [hajauttamissuositus](#) Lammin lukiossa

- syksyn tutkinto: TE, GE, FI, RA, KE
- kevään tutkinto: muut

Osallistumisoikeus

- Sinulla on osallistumisoikeus, kun olet suorittanut
  - pakolliset kurssit aineessa, jonka kokeeseen osallistut
  - 6 op vieraassa kielessä, jossa ei ole pakollisia kursseja (esim. B3-kielet SA ja RA)
  - äidinkielessä pakolliset kurssit ennen ensimmäiseen äidinkielen kokeeseen osallistumista

Välineet

- Sinulla tulee olla mukana tietokone, tietokoneen virtajohto ja kuulokkeet (ei langattomia laitteita). Tarvittaessa verkkojohtopaikkasovitin ja USB-hub (jos USB-paikkoja koneessa vain yksi).
  - Harjoittelutilaisuus (Vesa Karjalainen) järjestetään pe 13.9. kello 9-10 luokassa H15.
- Sinun tulee osata käynnistää oma tietokoneesi USB-muistitikulta (ns. boottaus).
- Ota mukaasi tavanomaiset välineet, kuten kyniä, viivoittimia, harppeja jne.
- Mukaan saa myös ottaa oman käsidesin (tekstit piilotettuna) sekä maskeja läpinäkyvässä pussissa + läpinäkyvä pussi käytetyille maskeille.

Välineet, eväät ja vaatetus

- Koetilaan **ei saa tuoda** papereita (esim. nenäliinoja tai eväskääreitä), matkapuhelimia, älykelloja, langattomia laitteita (kuten Bluetooth-kuulokkeita tai -hiiriä) tai muita elektronisia välineitä.
- Jätä **lääkkeet** valvojan pöydälle omalla nimelläsi varustettuina.
- Ota omat **eväät** (koulu ei tarjoa). Eväät läpinäkyviin muovikääreisiin.
- **Luonnospaperit** koululta (kokelaan tulee kirjoittaa käytettyihin papereihin nimikirjoitus ja nimenselvennös)
- Vaatteissa ja eväissä ei saa olla mitään tekstejä.

Ennen koetilaisuuden alkua

- Koululla on oltava klo 8.10. Kokeet järjestetään luokissa H15 tai H16.
- Jätä ulkovaatteet, puhelin (**sammutettuna/äänettömänä lentotilassa**) ja muut tavarat lokeroosi tai myöhemmin luokkien eteen naulakoille (väliovi on lukittu, mutta tavarat ovat omalla vastuulla).
- Laita eväät ja tarvikkeet ruokalassa mustaan rasiaan ja näytä ne valvojalle, joka tarkastaa ne.
- Siirry valvojen ohjeita noudattaen luokkien H15 ja H16 eteen ja jätä takit yms. tavarat naulakkoon.
- Valvoja osoittaa ovelta oman paikan luokassa. HUOM! Luokkaan ei saa viedä muuta kuin tietokoneen, tarkistetut eväät sekä muita yo-kokeiden aikana tarvittavia välineitä.
- Merkintöjä ei saa tehdä paperille tai tietokoneelle ennen kokeen alkua eikä kokeen ollessa keskeytynyt.
- Ennen kokeen alkamista aineenopettaja voi antaa ohjeita koetta varten.
- Valitse oikea koe, oikea kieliversio ja oikean tasoinen koe (väärä koesuoritus hylätään).

Koetilaisuus

- Koe alkaa klo 9 ja päättyy klo 15. (+ YTL:n myöntämä lisäaika / kaksi lyhyen kielen koetta).
- Koetilasta ei saa poistua ennen klo 12:ta.
- Viittaa, jos sinulla on asiaa valvojalle (lattialle pudonneet tavarat, wc-käynti, ongelmatilanteet).
- Kokelaan tulee kytkeä näytönsäästäjä WC-käynnin ajaksi.
- Kokelaan on kirjoitettava vastaus koetehtävässä osoitettuun tilaan. Kokelas voi luonnostella samanaikaisesti vastauksia useampaan koetehtävään.
- Ennen kokeen päättämistä kokelas valitsee koetehtävien vastauksista ne, jotka hän haluaa jättää arvosteltavaksi ja poistaa tietokoneelta kaiken niistä vastauksista, joita hän ei halua mukaan arviointiin.

Abitti-kokeen helpottavia ominaisuuksia

- Kokelaan koenäkössä on kaksi ominaisuutta, jotka helpottavat kokeen suorittamista.
- Sisällysluettelo helpottaa kokeessa liikkumista. Sisällysluettelossa näytetään myös, mihin tehtäviin kokelas on vastannut ja varoitetaan, jos jonkin vastauksen pituus ylittää tehtävälle mahdollisesti asetetun enimmäispituuden.
- Kokelaalla on nyt myös halutessaan mahdollisuus avata vastauslaatikko koko ruudun tilaan klikkaamalla vastauslaatikon ylänurkassa olevaa ikonia.

Kokeen keskeytyessä

- Jos koe keskeytyy **kokelaasta riippumattomasta syystä**, keskeytynyt koeaika hyvitetään.
- Valvoja **ei saa neuvoa** kokelasta tietokoneen, varatietokoneen tai koejärjestelmän käytössä (poikkeukset on kuvattu *Valvojan ohjeessa*).

Kokeen päättyessä

- Mikäli kokelas ei halua, että hänen vastauksensa arvostellaan, hänen on koetilaisuudessa poistettava kaikki sisältö kyseisen tehtävän vastauskentistä. Ylimääräinen koevastaus jättää parhaan pistemäärän tuottavan vastauksen huomiotta.
- Kun olet suorittanut kokeen, poistu koejärjestelmästä, sammuta tietokone, irrota USB-muisti ja toimita se valvojalle.
- Palauta luonnokset (nimikirjoitus, nimenselvennös).

Vilppi ja tutkintojärjestyksen rikkominen

- Jos kokelas syyllistyy **vilpilliseen menettelyyn** tai **vilpin yritykseen** taikka **avustaa** siinä, kaikki kyseisen tutkintokerran koesuoritukset katsotaan hylätyiksi ja kokelas menettää oikeutensa osallistua muihin meneillään olevan tutkintokerran kokeisiin.
- Jos kokelas **häiritsee** koetilaisuutta tai muuten **rikkoo järjestystä** koetilaisuudessa, eikä rehtorin tai opettajan kehotuksesta huolimatta lopeta menettelyä, hänen koesuorituksensa katsotaan hylätyiksi. Jos menettely on **toistuvaa** tai aiheuttaa **merkittävää haittaa** muiden kokelaiden koesuorituksille, kaikki tutkintokerran koesuoritukset katsotaan hylätyiksi ja kokelas menettää oikeutensa osallistua myöhempiin saman tutkintokerran kokeisiin. Jos menettely on **erityisen vakavaa** ja **haitallista**, kokelas menettää oikeutensa osallistua seuraavan tutkintokerran kokeisiin.
- Räikeimmissä tapauksissa sovelletaan rikoslakia, vahingonkorvausvelvollisuutta, rikosperusteista menettämisseuraamusta ja tehdään rikosilmoitus poliisille.

Matematiikan koe

Sekä pitkän että lyhyen matematiikan kokeessa on kaksi osaa: A-osa ja B-osa. B-osa voi jakautua kahteen osaan, jotka merkitään tunnuksin B1 ja B2. Alla olevaan taulukkoon on merkitty, kuinka monesta tehtävästä kukin osa koostuu ja kuinka moneen tehtävään kokelas vastaa.

Osa	Tehtäviä	Kokelas vastaa	Apuvälineet
A	4-9	3-6	koejärjestelmän laskinohjelmia rajoitettu
B (voi jakautua B1- ja B2-osiin)	4-9	3-6	koejärjestelmän ohjelmat käytössä
Yhteensä	8-13	6-10	

Tehtävien pisteet annetaan kokonaislukuina. Kokeen enimmäispistemäärä on 120.

Kokeen A-osassa kokelaalla ei ole käytössään seuraavia muuten koejärjestelmään sisältyviä ohjelmia:

- LibreOffice Calc
- wxMaxima
- Texas Instruments TI-Nspire CAS
- Casio ClassPad Manager
- Logger Pro
- Geogebra
- 4f Vihko.

Yllä olevaa listaa tarkennetaan, kun koejärjestelmään lisätään uusia ohjelmia tai mikäli nykyisten ohjelmien toimintoihin tulee muutoksia versiopäivityksien yhteydessä. Kokeen B-osassa kokelaalla ovat käytössä kaikki koejärjestelmään sisältyvät ohjelmat.

Koejärjestelmän laskinohjelmat GNOME-laskin, KCalc ja SpeedCrunch ovat kokelaan käytössä myös kokeen A-osassa.

Keskeisin muutos syksystä 2024 on, että molempien oppimäärien kokeiden A-osan painoarvoa kasvatetaan ja siihen tulee valinnaisia tehtäviä. Lisäksi lyhyen matematiikan kokeeseen tulee laajempia 18 pisteen tehtäviä.

Kokelas aloittaa koetilaisuuden käynnistämällä koneensa ja tunnistautumalla kokeeseen. Kokelas voi vastata sekä A-osan että B-osan tehtäviin, mutta kokeen alkaessa kokelaalla on käytössään vain osa koejärjestelmän ohjelmista (ks. kohta 3 Kokeen rakenne).

Palautettuaan A-osan kokelas saa käyttöönsä kaikki koejärjestelmästä löytyvät ohjelmat ja voi jatkaa B-osaan vastaamista. A-osan palautettuaan kokelas näkee vain B-osan tehtävät eikä voi enää palata vastaamaan A-osaan.

A-osan palautukselle ei ole aikarajaa.

Ohjeita koeympäristön käyttöön

- [Ikkunoiden ja välilehtien järjestäminen](#): Näin järjestät kaksi ikkunaa tai välilehteä vierekkäin.
- [Kuvankaappauksen liittäminen vastaukseen](#): Näin liität erillisillä ohjelmilla (esim. LibreOffice, Geogebra) tekemiäsi tiedostoja vastaukseesi kuvankaappauksen avulla.
- [Tiedostojen tallentaminen](#): Näin tallennat tiedostoja. Esimerkkinä tiedoston talletus LibreOffice-ohjelmassa.
- [Poistetun tekstin palauttaminen](#): Näin palautat poistamasi tekstin tai perut tekemäsi muokkauksen.
- Ohjevideot löytyvät koeympäristön aputoiminnosta, jonka löydät näytön yläreunasta kysymysmerkki-ikonia napsauttamalla!

Tulosten tarkistaminen tai oikaiseminen

- Kokelas saa nähtäväksi tutkintokerran arvostellut koesuoritukset Oma Opintopolku - palvelussa, kun tulokset on lähetetty lukioon.
- Jos YTL:n ilmoittama tulos vaikuttaa virheellistä, rehtori/opettaja voi esittää lautakunnalle **tarkistuspyynnön**.
- Voit tehdä [oikaisuvaatimuksen](#) YTL:lle, jos epäilet, että arvostelussa on tapahtunut virhe. Hakemus jätettävä 14 päivän kuluessa siitä, kun arvostelu on ollut nähtävillä. Oikaisuvaatimus on maksullinen (56 € v. 2024). Maksu palautetaan jos oikaisuvaatimus johtaa arvosanan tai pistemäärän korottamiseen.

Hylätyn kokeen uusiminen

- Hylätty arvosana ei vaaranna tutkinnon valmistumista, kunhan tutkinnon edellyttämiä kokeita on sopiva yhdistelmä suoritettuna.
- **Hylätyn kokeen** saat uusia kolme kertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana.
- **Tutkinnon suorittanut** saa uusia hylätyn kokeen niin monta kertaa kuin haluaa.
- Kun uusit hylätyn kokeen, halutessasi **voit vaihtaa vaativamman tason kokeen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen**. Tason vaihtaminen edellyttää, että tutkintoosi sisältyy edelleen yksi pitkän oppimäärän koe.
- Jos määräaika kuluu umpeen tai jos et suorita hyväksytysti kolmannellakaan uusimiskerralla, koko tutkinto on suoritettava uudelleen.
- Hylätystä kokeesta ei tule merkintää todistukseen (hylätty arvosana kuitenkin merkitään todistukseen, jos kokelas suorittaa tutkinnon hylätyn arvosanan estämättä = kompensatio)
- **Voit lisätä tutkintoosi uusia ylimääräisiä kokeita**, kunnes tutkintosi on valmis tai olet käyttänyt kolme tutkintokertaa. Tämä voi esim. helpottaa mahdollisten kompensatiopisteiden saamista.

Hyväksytyn kokeen uusiminen ja tutkinnon täydentäminen

- Hyväksytyn kokeen saat uusia niin monta kertaa kuin haluat ja silloin kuin haluat riippumatta siitä, milloin koe on suoritettu.
- Kun olet suorittanut yo-tutkinnon, voit täydentää sitä uusilla kokeilla, joista saat erillisen todistuksen.

Kompensaatio

- Kompensaatio tarkoittaa sitä, että sinulla voi olla mahdollisuus valmistua ylioppilaaksi vaikka et saa hyväksytyä arvosanaa jostakin kokeesta.
- Vain yhden hylätyn kokeen voi kompensoida.
- Kompensaatiossa otetaan huomioon vain tutkintoon vaadittavat 4 koetta, joista kertyy eniten kompensatiopisteitä (L = 7, E = 6, M = 5, C = 4, B = 3, A = 2). Ylimääräisistä kokeista ei anneta kompensatiopisteitä.
- Äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen hyväksytyn arvosanan edellytyksenä on, että sinulla on suoritus sekä lukutaidon että kirjoitustaidon kokeesta.
- Huomioi, että voit lisätä tutkintoosi uusia ylimääräisiä kokeita, kunnes tutkintosi on valmis tai olet käyttänyt kolme tutkintokertaa.
- Jos haluat kieltää kompensaation, siitä on ilmoitettava rehtorille kirjallisesti (syksyn tutkinnossa 4.11. ja kevään tutkinnossa 5.5.).

Sairastuminen

- Ota yhteyttä kokeen järjestäjään, jos sairastut ennen koetta
  - puh. 040 768 5865 (Vesa Karjalainen)
  - puh. 050 509 1046 (koulusihteeri)
  - puh. 050 509 1047 (kouluterveydenhoitaja)
- **Jos kokelas sairastuu ennen koetta**
  - Kokelas ilmoittaa poissaolosta rehtorille ja voi halutessaan hakea ilmoittautumisen mitätöintiä.
- **Jos kokelas sairastuu kesken kokeen**
  - hänen kokeensa voidaan keskeyttää tilanteen selvittämisen ajaksi. Jos kokelas ei voi jatkaa koetta, kokelas päättää kokeen tai tarvittaessa valvoja huolehtii kokeen päättämisestä.

Tutustu myös näihin

- [Tietoa kokelaille \(23.4.2024\)](#)
- [Koetilaisuuden kulku](#)
- Koejärjestelmässä olevat ohjeet ja materiaalit (<https://cheat.abitti.fi>)
- Kokeen vastauskentässä käytössä oleva kaavaeditori (<https://math-demo.abitti.fi>).
- [Ylioppilastutkintolautakunnan määräykset ja ohjeet \(5.6.2024\)](#)

Tutkintoon ilmoittautuminen

- Syksyn yo-tutkinnon tulokset ovat koululla 14.11.2024.
- Ilmoittaudu kevään tutkintoon Wilmassa 14.-28.11.2024.
  - Ohjeistus: opinto-ohjaaja Raija Markkanen
  - Tarkista, että ilmoittautumistiedot ovat oikein.
  - Tarkista, annatko koululle oikeuden julkaista tiedon yo-tutkinnon suorittamisesta.
  - Tulosta yo-ilmoittautumislomake ja palauta allekirjoitettuna opinto-ohjaajalle määräaikaan mennessä.
- Täytä samalla myös yo-suunnitelmalomake.
- Muista, että ilmoittautuminen on **sitova**.
  - Jälkikäteen et voi muuttaa aineyhdistelmää tai kokeen tasoa.
  - Jos jäät pois kokeesta, johon olet ilmoittautunut ja johon sinulla on osallistumisoikeus, kokeesta pois jääminen tulkitaan käytetyksi yrityskerraksi ja koe katsotaan hylätyksi.
- Määräajan päätyttyä ilmoittautuminen vaatii erityisen painavia syitä.
- Voit peruuttaa ilmoittautumisen kevään tutkintoon viimeistään 1.12. (kirjallinen ilmoitus rehtorille).